

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU20

Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45) och riktar ett tillkännagivande till regeringen om att ytterligare undersökningstillstånd bör förlängas.

Lagändringen innebär att undersökningstillstånd som har beviljats förlängning enligt 2 kap. 7 § andra stycket minerallagen och som är giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars hade löpt ut. Den nya bestämmelsen ska dock inte gälla undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Enligt tillkännagivandet bör regeringen senast den 31 oktober 2020 återkomma med lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars hade löpt ut. Förslaget om förlängning ska dock inte omfatta undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet. Därmed tillstyrker utskottet de i stort sett likalydande förslag med denna inriktning som finns i följdmotionerna (M, SD, C, KD, L).

I betänkandet finns en reservation (S, V, MP), vari förordas att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande, och ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:183 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd	5
Propositionen	5
Motionerna.....	6
Vissa kompletterande uppgifter	9
Utskottets ställningstagande.....	10
Reservation	12
Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd, punkt 2 (S, V, MP)	12
Särskilt yttrande.....	13
Regeringens lagförslag, punkt 1 (V).....	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionerna	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:183.

2. Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ytterligare ett år från den dag då de annars hade löpt ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:3635 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),
2019/20:3636 av Arman Teimouri m.fl. (L),
2019/20:3641 av Lars Hjalmered m.fl. (M),
2019/20:3642 av Helena Lindahl m.fl. (C) och
2019/20:3643 av Camilla Brodin m.fl. (KD).

Reservation (S, V, MP)

Stockholm den 18 juni 2020

På näringsutskottets vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Helene Hellmark Knutsson (S), Lars Hjalmered (M), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Peter Helander (C), Helena Antoni (M), Josef Fransson (SD), Lorena Delgado Varas (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2019/20:183 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd. Fem motioner har väckts med anledning av propositionen. Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. I bilaga 2 finns regeringens lagförslag.

Propositionen innehåller en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I samband med bordläggning av propositionen biföll kammaren regeringens förslag om att motionstiden skulle förkortas till fyra dagar.

Utskottets överväganden

Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i minerallagen med innebörden att undersökningstillstånd som har beviljats förlängning enligt 2 kap. 7 § andra stycket minerallagen och som är giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars hade löpt ut. Den nya bestämmelsen ska dock inte gälla undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Därtill tillkännager riksdagen att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars hade löpt ut. Förslaget om förlängning ska dock inte omfatta undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Jämför reservationen (S, V, MP) och det särskilda yttrandet (V).

Propositionen

Gällande bestämmelser i minerallagen om undersökningstillstånds giltighetstid

Ändamålet med minerallagen är att reglera formerna och förutsättningarna för undersökning (prospektering) och utvinning av vissa mineralfyndigheter oavsett vem som äger marken. Undersökning får, med undantag för vissa rättigheter som fastighetsägaren har, utföras endast av den som har undersökningstillstånd. I 2 kap. 5–8 §§ minerallagen finns bestämmelser om undersökningstillstånds giltighetstid.

Ett undersökningstillstånd gäller i 3 år från dagen för beslutet. Giltighetstiden kan sedan förlängas till maximalt 15 år efter ansökan av tillståndshavaren. Tillståndet förlängs först med sammanlagt högst tre år om en ändamålsenlig undersökning har utförts inom området, eller om tillståndshavaren har godtagbara skäl till att en undersökning inte har gjorts och dessutom gör sannolikt att området kommer att undersökas inom den tid som ansökan avser. Därefter kan tillståndet förlängas med sammanlagt högst fyra år om det finns särskilda skäl och sedan med ytterligare sammanlagt högst fem år om det finns synnerliga skäl. Ansökan om förlängning av undersökningstillstånd ges in till bergmästaren.

Konsekvenser av covid-19 för mineralnäringen

På grund av spridningen av det virus som orsakar covid-19 befinner sig Sverige och omvärlden i en mycket svår situation och måste planera för extraordinära åtgärder. Det gäller bl.a. för att minska de negativa effekter som en spridning av viruset kan få för viktiga samhällsfunktioner och för människors liv, hälsa och arbete.

Spridningen av det virus som orsakar covid-19 riskerar att slå hårt mot prospekteringsbolagen. Dessa bolag är ofta små och specialiserade på just prospektering efter potentiellt utvinningsbara mineralfyndigheter. De saknar därför intäkter från egen gruvproduktion och är beroende av externt kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet. På grund av den rådande situationen är investeringsklimatet osäkert och prospekteringsbolagen riskerar att påverkas mycket negativt av detta, vilket i sin tur gör framtiden oviss för den svenska gruvbranschen.

Förslag om nya bestämmelser om undersökningstillståndens giltighetstid

I propositionen föreslår regeringen att det ska införas nya bestämmelser i minerallagen som innebär att undersökningstillstånd som har förlängts genom att det har visats att det finns synnerliga skäl för förlängning och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. För dessa tillstånd ska även gälla att om de har förlängts med en tid som understiger den sammanlagda giltighetstiden om fem år kan tillståndet på ansökan av tillståndshavaren förlängas med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen i stället blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda.

Bestämmelserna ska inte gälla undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. En lagrådsremiss med den ovan beskrivna inriktningen har därtill lämnats utan erinran av Lagrådet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3641 av Lars Hjalmered m.fl. (M) konstateras det att regeringen föreslår att undersökningstillstånd som har förlängts med anledning av synnerliga skäl, och som är giltiga den 1 juli 2020, ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Motionärerna konstaterar att prospektering är både kostsamt och tidskrävande. På grund av den rådande coronasituationen är investeringsklimatet osäkert och prospekteringsbolagen riskerar att påverkas mycket negativt av detta,

vilket i sin tur gör framtiden oviss för den svenska gruvbranschen. Motionärerna anser att regeringens förslag i propositionen i grunden är bra, men förslaget omfattar endast de undersökningstillstånd som har blivit förlängda med hänvisning till synnerliga skäl och är inne på sitt sista och totalt femtonde tillståndår. För att undvika ovisshet vad gäller tolkningen av bestämmelserna i minerallagen anser motionärerna att alla giltiga undersökningstillstånd bör förlängas ett år. Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagändring i minerallagen som förlänger samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020 med ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. En förlängning bör gälla med de begränsningar som anges i propositionen om att en förlängd giltighetstid inte bör gälla undersökningstillstånd som rör stenkol, olja eller gasformiga kolväten. Regeringen bör återkomma till riksdagen med kompletterande förslag senast den 31 oktober 2020.

I kommittémotion 2019/20:3635 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) framhålls det att gruvnäringen utgör en hörnpelare i den exportberoende svenska basindustrin och bidrar till att generera både arbetstillfällen och välfärd. Motionärerna ser positivt på gruvnäringen och vill därför ge den goda förutsättningar och stimulera dess tillväxt. Gruvnäringen – som i allt väsentligt agerar i en internationell kontext – är dock allvarligt påverkad av coronavirusets konsekvenser. Detta gäller inte minst de företag som arbetar med prospektering som är helt beroende av att det finns riskkapital och investerare eftersom dessa företag utgör det första ledet i att finna nya brytbara metall- och mineralfyndigheter som ännu inte genererar vinst.

Motionärerna står i stort bakom regeringens förslag i propositionen, men anser att det kan medföra en del onödiga gränsdragningar och administrativa konsekvenser som bör undvikas. Därför anser de att den förlängning som föreslås i propositionen bör gälla för alla giltiga undersökningstillstånd undantaget de som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet. Till skillnad från regeringen menar motionärerna också att även de tillstånd som befinner sig på de tidigare stegen av tillståndprocessen bör omfattas.

Det är ofta renodlade prospekteringsbolag med tillgång till riskkapital som prospekterar efter mineraltillgångar, slås det fast i kommittémotion 2019/20:3642 av Helena Lindahl m.fl. (C). Många av bolagen är små och specialiserade och har inga inkomster från egen gruvproduktion, vilket gör att de är helt beroende av kapital som kommer utifrån.

Coronapandemin har tyvärr medfört att stora delar av den tid som kunde ha ägnats åt undersökningsarbete under innevarande år kan ha gått förlorad, och ingen vet hur det blir den kommande säsongen. Ett undersökningstillstånd gäller i tre år och kan efter detta och under särskilda omständigheter förlängas i sammanlagt tre omgångar.

Motionärerna konstaterar att det lagförslag som regeringen har lagt fram i propositionen, endast omfattar de undersökningstillstånd som är inne på sitt sista år. Att endast låta lagändringen omfatta de undersökningstillstånd som är

inne på allra sista året är enligt motionärernas mening inte motiverat. Motionärerna anser att en förlängning av alla giltiga undersökningstillstånd varken skulle medföra stora kostnader eller merarbete för Bergsstaten. Därför föreslår de att regeringen återkommer med en komplettering där alla giltiga undersökningstillstånd snarast möjligt förlängs ett år, och det utan krav på att bolagen ska ha utfört prospekteringsarbete under det senaste året. När det gäller stenkol, olja och gasformiga kolväten delar de dock regeringens uppfattning att undersökningstillstånd på dessa områden inte ska omfattas av förlängningen.

Gruv- och mineralnäringen är av stor betydelse för den svenska ekonomin och tillväxten, konstateras det inledningsvis i kommittémotion 2019/20:3643 av Camilla Brodin m.fl. (KD). Covid-19 medför emellertid att Sverige måste planera för extraordinära åtgärder inom en rad områden. Den rådande situationen riskerar att drabba gruvnäringen och slå mot svenska prospekteringsbolag som saknar intäkter från egen gruvproduktion och som därför är beroende av externt kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet, samtidigt som investeringsläget är osäkert.

Regeringens förslag i propositionen om att förlänga vissa undersökningstillstånd anser motionärerna vara välkommet. Förslaget omfattar dock endast tillstånd som har blivit förlängda av synnerliga skäl och är inne på sitt sista tillståndår. Dessutom menar motionärerna att det råder vissa oklarheter om huruvida spridningen av covid-19 kan anses vara skäl för förlängning av undersökningstillstånd enligt bestämmelserna i minerallagen. För att undvika ovisshet anser motionärerna att alla giltiga undersökningstillstånd bör förlängas med ett år. Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär att samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020 förlängs med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. En förlängning bör enligt motionärernas uppfattning gälla med de begränsningar som anges i propositionen om att en förlängd giltighetstid inte bör gälla undersökningstillstånd som rör stenkol, olja eller gasformiga kolväten. Regeringen bör återkomma till riksdagen med kompletterande förslag senast den 31 oktober 2020.

I kommittémotion 2019/20:3636 av Arman Teimouri m.fl. (L) instämmer motionärerna i regeringens uppfattning om att det är mycket angeläget att de föreslagna lagändringarna träder i kraft redan den 1 juli 2020 för att undersökningstillstånden inte ska hinna löpa ut. Däremot anser motionärerna att den lagtekniska lösning som föreslås innebär att vissa undersökningstillstånd, särskilt de som befinner sig i ett tidigt skede och de som är kopplade till viss prospektering, riskerar att inte omfattas av den förlängda giltighetstiden. De anser att alla tillstånd ska förlängas oavsett var i prospekteringsprocessen de befinner sig och vilken prospektering det gäller. När det gäller stenkol, olja och gasformiga kolväten delar motionärerna dock regeringens uppfattning att undersökningstillstånd på dessa områden inte ska omfattas av förlängningen. Motionärerna anser att regeringen senast den 31 oktober 2020 bör återkomma

med kompletteringar för de tillstånd som bl.a. ligger tidigt i tillståndsprocessen.

Vissa kompletterande uppgifter

I sitt remissvar – som refereras i propositionen – anför Bergsstaten att det är otydligt vad som gäller för undersökningstillstånd där tillståndshavaren har ansökt om förlängd giltighetstid men där beslut inte har fattats den 1 juli 2020. Svemin (en branschförening för gruvor och mineral- och metallproducenter i Sverige) tillstyrker förslaget men anser att förlängningen bör gälla alla giltiga undersökningstillstånd. Även Sveriges geologiska undersökning (SGU) anser att det vore lämpligt om även de tillstånd som befinner sig i de tidigare stegen omfattas av de nya reglerna.

I propositionen anför regeringen följande med anledning av de refererade remissinstansernas synpunkter – som i allt väsentligt överensstämmer med motionärernas:

Möjligheten till förlängning av undersökningstillstånd är uppdelad i tre steg enligt vilka förlängning kan sökas med först sammanlagt högst tre år, därefter sammanlagt högst fyra år och slutligen sammanlagt högst fem år. De krav som ska vara uppfyllda för att beviljas förlängning ökar för varje steg. I det första steget ska ett tillstånd förlängas om ändamålsenlig undersökning har bedrivits inom undersökningsområdet eller tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökning inte har skett och gör sannolikt att området kommer att undersökas under den tid som ansökningen avser (2 kap. 6 § minerallagen). I det andra steget ska ett tillstånd förlängas om det finns särskilda skäl (2 kap. 7 § första stycket minerallagen). För de bolag som behöver ansöka om förlängning enligt de två första stegen görs bedömningen att det i dessa fall finns goda möjligheter att få giltighetstiden förlängd redan till följd av spridningen av covid-19. Dessa bolag har dessutom redan inom ramen för det befintliga regelverket ett antal år kvar att fortsätta sin verksamhet innan de har utnyttjat den sammanlagda möjliga tiden om 15 år. Regeringen anser därför, till skillnad från SGU, att det inte nu finns tillräckliga skäl att förlänga samtliga giltiga undersöknings-tillstånd.

— — —

Regeringen anser att giltighetstiden för undersökningstillstånd med hänsyn till det intrång och de olägenheter som de kan medföra för markägare och andra rättighetshavare endast bör förlängas i de fall där det redan nu kan bedömas att det finns ett angeläget behov. I utkastet har det enligt regeringens uppfattning gjorts en restriktiv avgränsning av vilka tillstånd som bör omfattas av den förlängda giltighetstiden. Den stora merparten av de giltiga undersökningstillstånden omfattas inte, utan förslaget gäller endast de undersökningstillstånd där det vid en prövning av ansökan redan har gjorts bedömningen att det finns synnerliga skäl för att undersökningsarbete ska få fortgå i högst fem år till.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Regeringens lagförslag
- Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd.

Regeringens lagförslag

Coronavirusets spridning innebär betydande prövningar för hela samhället, inklusive gruv- och mineralnäringen. Utskottet välkomnar därför att regeringen genom förslaget i den nu aktuella propositionen har vidtagit åtgärder för att underlätta för de företag som bedriver undersökningsverksamhet i Sverige och därmed i förlängningen även för den svenska gruvbranschen.

Med det anförda tillstyrker utskottet förslaget i propositionen.

Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd

Utskottet har i det föregående enhälligt ställt sig bakom regeringens förslag till ändringar i minerallagen som innebär att en begränsad uppsättning undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020 ska förlängas med ett år vid tidpunkten då de annars hade löpt ut. Med förslaget säkerställs att prospekteringsbolag kan slutföra det undersökningsarbete som bedrivs i ett sent skede av prospekteringsprocessen, vilket kan vara nödvändigt för att det ska vara möjligt att sammanställa och nå framgång med en ansökan om bearbetningskoncession. Enligt utskottets uppfattning vore det djupt beklagligt om potentiella fyndigheter på sikt inte kan tas till vara som en följd av att det undersökningsarbete som krävs inte har kunnat utföras inom undersökningstillståndets giltighetstid, vilket i sin tur är en konsekvens av de restriktioner som tillämpas i syfte att hindra coronavirusets spridning. I de fall verksamheten bedrivs under senare skeden av undersökningstillståndets maximala giltighetstid har sannolikt betydande kapital redan investerats i undersökningsarbetet. Kan inte detta arbete slutföras och leda fram till att det går att utvinna en fyndighet går detta kapital till stor del förlorat, till men för det enskilda företaget, för gruv- och mineralnäringen i stort och därmed i många fall även för utvecklingen i områden där utbudet av arbetstillfällen ofta är begränsat.

Även om utskottet har ställt sig bakom regeringens förslag bör coronavirusets negativa konsekvenser för gruv- och mineralnäringen kunna ligga till grund för att fler undersökningstillstånd omfattas av förlängningen. Även sådan undersökningsverksamhet som befinner sig i ett tidigare skede bör enligt utskottets uppfattning omfattas, vilket bl.a. överensstämmer med SGU:s uppfattning som refereras i propositionen. Såväl små som stora prospekteringsbolag kan drabbas negativt av reserestriktioner inom landet och av att expertkompetens från utlandet inte tillåts att resa in i landet. Därtill kommer det kärva investeringsklimatet under och efter coronapandemin att slå hårt mot sådan

i många fall riskkapitalfinansierad verksamhet som prospektering. En utslagning av prospekteringsföretag äventyrar förutsättningarna för en fortsatt utveckling av den svenska gruvnäringen med de konsekvenser som detta bl.a. skulle få för sysselsättningen, exportintäkterna och möjligheterna att utvinna sådana mineral och metaller som är nödvändiga för att exempelvis ställa om energi- och transportsystemen i en mer hållbar riktning.

Enligt utskottets bedömning bör ett lagförslag som innebär att fler undersökningstillstånd omfattas av förlängning vara tämligen okomplicerat att utarbeta och dessutom inte medföra något nämnvärt merarbete för de berörda myndigheterna, i första hand Bergsstaten som är en del av SGU. Utskottet kan inte heller sluta upp bakom den restriktiva syn som redovisas i propositionen när det gäller vilka undersökningstillstånd som ska omfattas av den föreslagna förlängningen. Konsekvenserna för markägare och andra rättighetshavare av ett års förlängning torde var begränsade, men detta bör kunna belysas närmare i den konsekvensanalys som det lagstiftningsarbete som förordas nedan bör innefatta.

Sammantaget anser utskottet – i likhet med vad som anförs i motionerna 2019/20:3635 (SD), 2019/20:3636 (L), 2019/20:3641 (M), 2019/20:3642 (C) och 2019/20:3643 (KD) – att riksdagen bör uppmana regeringen att senast den 31 oktober 2020 återkomma med ett lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 förlängs med ytterligare ett år vid tidpunkten då de annars hade löpt ut. Förslaget om förlängning ska dock inte omfatta sådana undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som rör stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet. Med det anförda tillstyrker utskottet de nämnda motionerna.

Reservation

Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd, punkt 2 (S, V, MP)

av Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Monica Haider (S), Mathias Tegnér (S), Åsa Eriksson (S), Lorena Delgado Varas (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3635 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),

2019/20:3636 av Arman Teimouri m.fl. (L),

2019/20:3641 av Lars Hjalmered m.fl. (M),

2019/20:3642 av Helena Lindahl m.fl. (C) och

2019/20:3643 av Camilla Brodin m.fl. (KD).

Ställningstagande

Undersökningsverksamhet som bedrivs i fält med tillstånd enligt minerallagens andra kapitel kan vara av mycket skiftande omfattning och karaktär. Den kan t.ex. bestå av seismiska, radioaktiva, magnetiska eller elektriska mätningar, geologiska undersökningar, diamantborrning, provtagning, provdikensgrävning, borttagande av jord och sprängning. Typen av undersökningsarbete och områdets karaktär avgör om det utöver undersökningstillståndet även krävs en anmälan eller ett tillstånd enligt annan lagstiftning, exempelvis miljöbalken eller terrängkörningslagen.

Enligt vår uppfattning torde det inte råda något tvivel om att många av de ovan nämnda verksamheterna kan skapa olägenheter för och innebära ett intrång i markägares och andra rättighetshavares rättigheter. De samlade konsekvenserna av att schablonmässigt medge förlängning av samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020, i linje med vad som föreslås i motionerna 2019/20:3635 (SD), 2019/20:3636 (L), 2019/20:3641 (M), 2019/20:3642 (C) och 2019/20:3643 (KD), blir svåra att överskåda. Detta talar i sin tur för en restriktiv hållning när det gäller vilka tillstånd som bör omfattas av den förlängda giltighetstiden. Vår uppfattning överensstämmer således med den som har redovisats av regeringen i propositionen, och vi anser därmed inte att det är motiverat för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av förslagen i de ovan nämnda motionerna. Dessa avstyrks därför.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag, punkt 1 (V)

Lorena Delgado Varas (V) anför:

Jag anser att regeringens förslag i grunden är bra och att det krävs åtgärder till följd av den uppkomna Covid-19-situationen. Gruvindustrin är en strategiskt viktig näring för Sverige, inte minst i regioner som tidigare har drabbats av hög arbetslöshet och utflyttning. En modernisering av det svenska samhället, som möter kommande miljö- och klimatutmaningar, måste även innebära att gruvnäringen utvecklas i samklang med övriga delar av samhället.

I propositionen anför regeringen att man inte har inkluderat alunskiffer bland undantagen eftersom det pågår ett arbete i Regeringskansliet för att skärpa regelverket när det gäller utvinning av mineral ur alunskiffer. Med detta särskilda yttrande vill jag understryka vikten av att detta arbete bedrivs skyndsamt, att förslag snart överlämnas till riksdagen och att brytningen av alunskiffer därefter kan upphöra inom en nära framtid.

Jag anser också att det är viktigt att regeringens förslag till förlängning av undersökningstillstånd följs upp och att de invändningar som har lyfts av Sametinget och Svenska samernas riksförbund (SSR) då tydligt tas i beaktande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:183 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45).

Följdmotionerna

2019/20:3635 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär en förlängning av giltighetstiden för samtliga undersökningstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3636 av Arman Teimouri m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär en förlängning av giltighetstiden för samtliga undersökningstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3641 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär en förlängning av giltighetstiden för samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020 och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3642 av Helena Lindahl m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär en förlängning av giltighetstiden för samtliga undersökningstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3643 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till ändring i minerallagen som innebär en förlängning

av giltighetstiden för samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli 2020, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att det i minerallagen (1991:45) ska införas en ny paragraf, 2 kap. 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 a §

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.